

Éberhardt Gábor¹

Migráció és terrorizmus

Migration and Terrorism

„A terrorizmus valódi lényege nem maga a cselekmény,
hanem az arra adott reakciónk.”

Bruce Schneier

Absztrakt

A második évezred fordulójának időszakában a bennünket körülvevő világban számos olyan politikai, gazdasági, társadalmi krízis, a tömeges migráció, a negyedik ipari forradalom, az aszimmetrikus hadviselés, a terrorizmus új típusú jelensége vált egyre nagyobb tömegek előtt ismertté, hogy a fejlődés gyakorlatilag szobáinkba hozta azokat. Ezek az események többségükben a felgyorsult változásokkal összhangban alakultak ki, majd terjedtek a globalizációnak és az adatátviteli fejlődésnek köszönhetően. Tanulmányomban vizsgálom, hogy a migráció és terrorizmus közti direkt kapcsolat a saját állampolgárság, a reguláris és irreguláris migráció alanyai, valamint a regisztrált terrortámadások között kimutatható-e. Amennyiben az bizonyíthatóan létező jelenség, úgy milyen rendészeti lehetőségekkel lehetséges a terrorizmus kockázatát, a migráció veszélyét csökkenteni.

Kulcsszavak: félelem, megelőzés, migráció, terrorizmus, veszély

Abstract

During the turn of the second millennium, in the world around us, there are many political, economic and social crises, mass migration, 4th industrial revolution, asymmetric warfare, a new type of terrorism phenomenon which became increasingly known to

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Doktori Iskola, doktorandusz – National University of Public Service, Doctoral School of Law Enforcement, PhD Student, e-mail: eberhardt.gabor@uni-nke.hu, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0325-1203>

larger masses, making a virtual development into their rooms. Most of these events have developed in line with accelerated changes and have spread through globalisation and data transfer developments. In my study, I examine whether a direct link between migration and terrorism can be detected between the subjects of their own citizenship, regular and irregular migration and registered terrorist attacks. If it is a verifiably existing phenomenon, what kind of law enforcement options can reduce the risk of terrorism and reduce the risk of migration.

Keywords: *fear, prevention, migration, terrorism, danger*

Bevezetés

Doktoranduszi kutatásom tárgya a migráció rendészeti megközelítésű közrendi, közbiztonsági² és járványügyi hatásainak vizsgálata³ a kapcsolódó jelenségek elemzése, ajánlások kialakítása. Ebben a kutatási aspektusban megkerülhetetlen a migráció terrorizmussal történő kapcsolatának vizsgálata, elemzése, értékelése a „causa et effectusi” szerinti összefüggések rendészeti szakmai és normaalkotási ajánlások előkészítésének céljával.⁴

A tanulmány készítésének motivációja a migráció rendészeti kezelésű feladatainak vizsgálata a Magyarország külső határait érintő tömeges migráció és az azt megelőző időszakában, az empirikus tapasztalásaim tudományos módszertannal vizsgálva. Ebben a migrációs áramlásban kutattam annak szervezettségét, valamint a szervezett bűnözés kapcsolódását, a terrorizmusra utaló jelenségeket. A tanulmány készítésének időszakában történt új-zélandi terrortámadás motivációja, várható stratégiai hatása⁵ az aktualitás a tanulmány céljával párosul, mivel az összegzés rámutat a vizsgált jelenségek összefüggéseire, valamint ajánlást fogalmaz meg további rendészeti módszertan alkalmazására.

A társadalmi rendet, közbiztonságot és nyugalmat súlyosan sértő, veszélyeztető jogsértő magatartásként a nemzetközi szinten sem egységes fogalommal leírt terrorcselekményt azonosítom, egyetértve Schneier⁶ gondolatával. Ez a cselekmény az anyagi káron túl önmagában is fizikai és lelki fájdalmat okoz az áldozatoknak, azok személyi kapcsolatainak, valamint a globalizált és multidimenzionált cybervilágunk által percek alatt az egész világ lakossága részére.

² Finszter Géza: Közbiztonság és jogállam, *Jog – Állam – Politika*, 1 (2009/3) 167–172.

³ Kmety Károly: A magyar közigazgatási jog kézikönyve, Politzer Zsigmond, Budapest, 1897, 282.

⁴ European Union Terrorism Situation and Trend Report, TE-SAT, Europol, 2018, 28–29. <https://bit.ly/2KuHL1D> (Letöltve: 2019. 03. 13.)

⁵ Tálás Péter – Rác András – Ambrus Andrea: Az új-zélandi muszlimellenes terrortámadás és tanulságai, *Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések*, NKE, (2019/8) 1–7.

⁶ Bruce Schneier: Schneier a biztonságról, HVG könyvek, Budapest, 2010, 28.

Fogalmi keretek

A migráció és a terrorizmus, valamint a jelenségekhez kapcsolódó hatások egységes leírása a tanulmány készítésének időszakában hiányoznak, azok különböző megközelítésben leírtak. A fogalmak tisztázása jelen munkának nem célja, de az egységes értelmezés érdekében ismertetem azokat a fogalmakat, amelyeket alkalmazok. A jelenségek és a hozzájuk kapcsolódó fogalmak tanulmányomban kezelt konceptualizálásához Kerecsi⁷ gondolata adja az iránymutatást, amely szerint: „A társadalmi törésvonalak mentén kialakult és nem kellőképpen kezelt konfliktusok súlyosan veszélyeztetik a társadalom integrációját.”

A migráció

A migráció az összetettsége mellett és a globalizáltsága⁸ miatt többségében társadalmi jelenség, számos olyan tipológiai jellemzővel és kísérő hatással, amelyek konfliktusok alapjait képezhetik. Amennyiben ezek a konfliktusok térben kiterjednek és időben elhúzódnak a hatékony megelőzés vagy kezelés hiányában, súlyos társadalmi, gazdasági feszültségeket generálhatnak.

A migrációnak az emberiség történelmével egyidős előlete miatt számtalan megfogalmazása és a jelenségekhez kapcsolódó értelmezése van, amelyek közül csak a tanulmányban használt megközelítésekre hivatkozok. Ugyanakkor a jelenség szociológiai jellegének középpontjában mindig is az ember helyváltoztatása volt, amelynek beazonosítható a kiváltó oka. Hautzinger⁹ szerint: „A migráció, mint a tartózkodási hely megváltoztatására irányuló emberi magatartás alapvetően értéksemleges jelenség, amelynek racionális okai vannak, és visszacsatolást tartalmaz a származási, tranzit vagy célország állami, gazdasági vagy társadalmi helyzetére vonatkozóan.”

A migráció az ENSZ főtitkára¹⁰ megfogalmazásában: „[...] a migráció az egyén bátor akaratának kifejeződése a nehézségek túllépése és egy jobb élet élése felé.” Az IOM¹¹ (International Organization for Migration) a migránst olyan személyként határozza meg, aki nemzetközi határokon vagy egy államon belül tartózkodik szokásos tartózkodási helyétől távolabb, függetlenül az illető jogi státuszától, a mozgása önkéntes vagy kényszerű jellegétől, valamint a mozgása okaitól, a tartózkodás időtartamától.

A migráció tipológiájában meghatározó fajta a beutazás és tartózkodás jogszerűségének megközelítésével a társadalom által közismert, a szakmai és kutatási felületeken többségében alkalmazott kifejezésként a legális és illegális mozgás. A migráció e két fajtája azon alapul, hogy a nem honos állampolgár az államhatár átlépését

⁷ Kerecsi Klára: A párbeszéd hatalma, A helyreállító igazságszolgáltatás szerepe a közpolitikában, Dialóg Campus, Budapest, 2018, 16.

⁸ Ritecz György – Sallai János: A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei 2.0., Hanns Seidel Alapítvány, Budapest, 2016, 169.

⁹ Hautzinger Zoltán: A migráció és a külföldiek büntetőjogi megjelenése, AndAnn Kft., Pécs, 2018, 213.

¹⁰ Kofi Annan – Secretary-General, to the High-Level Dialogue of the United Nations General Assembly on International Migration and Development, New York, September 14, 2006.

¹¹ International Organization for Migration (IOM) értelmezése szerinti migráns kifejezés, www.iom.int/who-is-a-migrant (Letöltve: 2018. 10. 12.)

a hatályos jogszabályi környezetben rendelték tiszteletben tartásával és alkalmazásával legalísan hajtotta-e végre, illetve tartózkodik-e annak területén. A migrációkutatás és jogfejlődés következtében alkalmazott kifejezések a beutazás és tartózkodás jog-szerűségének azonosítására a nem honos állampolgárok esetében a reguláris (mint normakövető) és az irreguláris (normasértő) kifejezéseket is alkalmazza. A 21. század tömeges migrációs jelenségének egyik új fajtája az okmány nélkülség (undocumented), amely egyrészt a személyazonosság közhiteles igazolási képességének, másrészt a fogadó ország hatóságai előtt történő megjelenés és együttműködés hiányára visszavezethető azonosíthatósági hiátust takarja.¹²

A migráció okainak feltárásakor a 19. századtól megjelent könyvtárnyi tanulmány nemzetközi szinten számtalan megközelítésben, fogalom alkalmazásával vizsgálja azokat az okokat, amelyek a társadalmi jelenséget és annak szereplőit motiválják, befolyásolják. A klasszikus pull-push faktorelmélet¹³ alkotójának motivációs alap-gondolataitól elindulva a globalizált világban jellemző „vándorlást” kiváltó körülmé-nyek nemzetközi megközelítésének szerkesztett tanulmányai¹⁴ adnak értelmezéseket. Ezekben a motivációs elemekben a megközelítésektől függetlenül jelen vannak azok az ok-okozati összefüggések, amelyek miatt vagy azok következtében az egyén a saját döntése vagy külső kényszer hatására elhagyja a származási helyét.

A EU külső határai átlépésének jogszerű kereteit a Schengeni Megállapodás [1985. 1. fejezet 2. cikk (3)], majd Magyarország tagállami státusza idején a [Schengen-kódex, 2016. 5. cikk (1)] határellenőrzésének rendjét leíró rendelete szabályozza.¹⁵ Az abban rögzítettek szerint a külső határokat átlépni csak az arra kijelölt helyen és az átkelőhely nyitvatartási idejében, meghatározott ellenőrzési metódus és ellenőrzött feltételek meglétét követően hozott döntést követően lehetséges. Az Alaptörvény¹⁶ garanciális jogként biztosítja a jogszerű beutazás, tartózkodás esetén a szabad mozgás jogát. A magyar állampolgárok részére a külföldre utazás jogát, annak rendjét, a visszatérés garanciális lehetőségét a külföldre utazásról szóló törvényben¹⁷ deklarálta a jogalkotó.

A második világháborút követő időszakot jellemző regionális komplex biztonsági szektorok között a migráció a társadalmi elemekhez van sorolva.¹⁸ A rendszer meg-alkotója szerint a társadalmi szektorban, a biztonsági kapcsolatok rendszere mutat némi hasonlóságot a katonai-politikai szektoréhoz. A katonai és politikai fenyegeté-sekhez hasonlóan az identitással kapcsolatos veszélyek (migráció, versengő identitá-sok) többnyire gyorsan jelennek meg, alakulnak ki. Szerinte a kulturális eltéréseken alapuló globális fenyegetések egyértelműen hatással vannak a többi szektorra. Magyar kutatók¹⁹ megközelítésében is a társadalmi biztonság fogalmkörébe sorolható a mig-

¹² Hautzinger Zoltán – Hegedűs Judit – Klenner Zoltán: A migráció elmélete, Nemzeti Köszolgálati Egyetem, Budapest, 2014, 17–18.

¹³ Ernst Georg Ravenstein: The Laws of Migration, *Journal of the Statistical Society of London*, 48 (1885/2) 167–235.

¹⁴ Sik Endre (szerk.): A migráció szociológiája 1–2., Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2011, 2012.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 Rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex)

¹⁶ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

¹⁷ 1998. évi XII. törvény a külföldre utazásról 1. §

¹⁸ Barry Buzan: Regional Security Complex Theory in the Post-Cold War World, Macmillan Publishers Limited, London, 2003, 17–20.

¹⁹ Gazdag Ferenc – Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai, Dialóg Campus, Budapest, 2018, 23–30.

ráció. A fejlett nyugati társadalmakban a bevándorlók integrációjának elmaradása, a párhuzamos társadalmak kialakulása és egyéb társadalmi mobilitási folyamatok okoznak olyan biztonsági kihívásokat, ami miatt a 21. században a kérdéskör jelentősen felértékelődött.

Izmus, terrorizmus

Az „izmus” a magyar nyelv értelmező kéziszótára²⁰ szerint főnév, amelynek -t, -ok, -a képzővel végződő jelentése filozófiai, politikai vagy művészeti irányok valamelyikének megjelöléseként, valakiről vagy valamiről elnevezett irányzat.

A terror az ijedséget, rémületet jelentő latin „terro” szóra eredeztethető vissza, amelynek napjainkban alkalmazott értelmezését a nagy francia forradalom idején nyerte el. A Magyar Lexikon²¹ már alkalmazza az ebből az időből származó „regime de la terror” kifejezést, amelyet a jakobinus diktatúra időszakának jellemzésére használtak. A terrorizmus kifejezésnek a tanulmány készítésének időszakában sincs nemzetközileg elfogadott, egységesen értelmezett definíciója, ugyanakkor annak tartalma leírható, körülhatárolható, Póczik definíciója alapot adhat annak beazonosítására, amely szerint: „A nemzetközi terrorizmus fogalma historikus és szociológiai értelemben üres fogalom, amely tartalmi és formai összetevőiket tekintve eltérő csoportok, mozgalmak, politikai entitások és nemzetközi jogi szubjektumok formális békehelyzetben polgári, illetve katonai célpontok ellen irányuló, széles értelemben vett politikai célokat szolgáló, konspiratív, illegális fegyveres tevékenységet ölel fel.”²²

A terrorizmus meghatározására két módszer alkalmazott: egyrészt leírják azt, hogy mi nem jellemzi a terrorizmust, másrészt az elkövetett cselekmények jellemzői alapján történik meg a fogalmi megközelítés. Többnyire egységes az értelmezése annak, hogy a nemzetközi és a büntetőjog mit tekint terrorista tevékenységnek. A konszenzusos definíció hiánya ugyanakkor nem jelenti azt, hogy az egyes nemzetközi szervezetek ne rendelkeznének jól körül határolt fogalommal.

A kétpólusú világ lebomlása után²³ a NATO által kialakított definíció szerint „a terrorizmus erő vagy erőszak törvénytelen használata vagy ezek használatával való fenyegetés személyek vagy vagyon ellen azzal a szándékkal, hogy a kormányokat vagy társadalmakat kényszerítsék vagy megfélemlítsék politikai, vallási vagy ideológiai céljaik elérése érdekében”²⁴ Az Európai Unió (a továbbiakban. EU, Unió) terrorizmus elleni stratégiája által alkalmazott értelmezés szerint: „A terrorizmus valamennyi állam és valamennyi nép számára fenyegetést jelent. Súlyosan veszélyezteti biztonságunkat, demokratikus társadalmaink értékeit és polgárjaink jogait és szabadságait, különösen

²⁰ A magyar nyelv értelmező kéziszótára, <https://bit.ly/2lXGx2G> (Letöltve: 2019. 02. 12.)

²¹ Magyar Lexikon, Budapest, 1880, 144. <https://bit.ly/2EYg80F> (Letöltve: 2019. 02. 12.)

²² Póczik Szilveszter: A nemzetközi terrorizmus fontosabb összetevőiről, *Magyar Tudomány*, 166 (2005/10) 1269.

²³ Gazdag–Remek (2018): i. m. 205–208.

²⁴ Glossary of Terms and Definitions, NATO, 2016, www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69482.htm (Letöltve: 2019. 02. 12.)

azzal, hogy válogatás nélkül sújt le ártatlan emberekre. A terrorizmus bűncselekmény, és semmilyen esetben sem igazolható.²⁵

További terrorizmusdefiníciók alkalmazhatók még kutató, elemző civil és hivatalos antiterrorista szervezetek által kialakítva. A National Counterterrorism Centre (NCTC),²⁶ a RAND a 2019. évben analizálja a terrorizmust. A Global Terrorism Database (a továbbiakban: GTD) (2009) által sorolt 6 azonosítási kritérium²⁷:

- az erőszakos cselekménynek tudatosnak és szándékosnak kell lennie;
- emberek vagy tulajdonuk elleni erőszakkal vagy erőszakkal való fenyegetéssel kell járnia;
- az elkövetőknek állam alatti szereplőknek kell lenniük;
- a cselekményt politikai, gazdasági, vallási vagy társadalmi változások céljából kell elkövetni, a gazdasági cél önmagában csak akkor elegendő kritérium, ha alapvető változásokat akar elérni;
- a cselekménynek az áldozatokon túlmutató kényszerítést és félelemkeltést is magában kell hordoznia, bizonyítást kell nyernie annak, hogy az elkövető szándéka a kényszerítés vagy nyilvános félelemkeltés volt;
- a cselekménynek kívül kell esnie a szabályozott hadviselés és a civilek vagy fegyvertelenek támadását tiltó jogi normákon.

A terrorcselekmény fogalmi, leíró kategóriájába sorolható elkövető a terrorista. A 21. században a cselekmények elkövetői között jelentek meg új elkövetői azonosítóként a hazatérő harcosok, akik olyan (jellemzően fejlett) államok polgárai, akik egyéni motivációtól vezérelve részt vettek terrorista szervezetek kiképzésein, illetve aktív ilyen harcoló cselekményt folytattak a nemzetközi közösségek és jog által terrorista cselekményekben, illetve emberiség elleni fegyveres harcokban és azt követően visszatérnek származási helyükre. Az alvó terroristák jelenléte nem új keletű, ugyanakkor a társadalmi beilleszkedésük eltelt időszaka miatt kiemelt kockázatot jelentenek a célpontokkal szemben, a felderíthetőségi nehézségük miatt. A fejlett társadalmak, így az európai országok szociális rendszere sem tudja könnyen elfogadni, hogy az eltérő kultúra és felekezeti háttér miatt a terrorcselekményeket elkövetők között jelen vannak az azonosított gyermekkorú elkövetők is. Az ő esetükben (további jellemző a felnőtt hozzátartozó kísérő nélküliség – ENSZ Gyermekjogi Egyezménye, 1989.²⁸) magas szintű szociális és emocionális érzékenységgel bíró társadalom, annak tagja a saját környezeti jellemzői miatt nem feltételezi az erőszakos cselekmény elkövetését a gyermekkorúak részéről, ami miatt viszont potenciális célponttá, áldozattá teszi önmagát.

A jogsértő cselekmények elkövetése ugyanúgy egyidős az emberiséggel, mint a migráció. Az etikailag, emóciálisan elítélhető magatartásokon túl a társadalmi együttélés szabályainak fejlődésével jelentek meg, változtak azok a szabályozók,

²⁵ Az Európai Unió terrorizmusellenes stratégiája (2005) 14469/4/05 REV 4, <https://bit.ly/2EYUpu8> (Letöltve: 2019. 02. 12.)

²⁶ Ref Book – Homeland Security Act of 2002, Office of the Director of National Intelligence, Public Law 107-296 of November 25, 2002; 116 STAT. 2135, Sec. (2)–(16), <https://bit.ly/2Ts4yDN> (Letöltve: 2019. 02. 12.)

²⁷ Global Terrorism Database, Codebook: Inclusion Criteria and Variables, July 2018, 10. www.start.umd.edu/gtd/downloads/Codebook.pdf

²⁸ 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről

amelyek rögzítették a tiltott magatartásokat, azok megsértőivel szemben hátrányt okozó következmények alkalmazását helyezték kilátásba. Napjaink terrorcselekmény-értelmezési körébe tartozó történelmi események közé elsőként – korabeli leírások értékelése alapján – sorolható II. Philipposz makedón király megölése a testőre által ie. 336-ban. Magyarországon ilyen cselekményt báró Nopcsa Ferenc is elkövetett, aki 1919-ben pisztollyal kényszerített egy pilótát, hogy Győrből Bécsbe szállítsa. Nemzetközi visszhangot is kiváltó támadást Matuska Szilveszter hajtott végre egy tehervonat felrobbantásával 1931-ben.

A terrorizmus módszertana területén szintén érdemi változások következtek be, amely folyamat eklatáns pontja az Amerikai Egyesült Államok (a továbbiakban: USA) elleni új típusú támadás. A klasszikus támadásokra a valósnak értékelhető elérendő célok mellett a tárgyalás lehetősége még fennállt, az előzetes jelzések, lokalizált célok, területek és hagyományos fegyverek alkalmazása többségében beazonosíthatók voltak. A 2001. évi terrorcselekmény felhívta a figyelmét a világnak arra, hogy egy új dimenzió jelent meg azzal, hogy figyelmeztetés nélkül, az elérhető legnagyobb kár és sérülések, elhalálozások okozását kiváltó, nem klasszikusnak értékelhető módszertannal és fegyverekkel elkövetett támadások történnek. Ezeknek a támadásoknak további jellemzője a vitatható cél és motiváció, a tárgyalási készség hiánya.²⁹ A rendészeti szervek pozícióját amennyire támogathatja, úgy nehezíti is a negyedik ipari forradalomnak értékelt adatátviteli technológiai fejlődés, amely lehetőséget ad a globalizált adatáramláshoz és információvédelemhez,³⁰ amit a 2001. évi USA elleni merényletet szervezők, végrehajtók ki is használtak.

A terrorcselekményt, mint büntetni rendelt jogsértő magatartást a jogalkotó Magyarországon a hatályos Büntető törvénykönyvben szabályozza.³¹ A törvény XXX. fejezete a közbiztonság elleni bűncselekményeket sorolja, ahol önálló tényállás a terrorcselekmény, amely szerint aki abból a célból, hogy állami szervet, más államot vagy nemzetközi szervezetet arra kényszerítsen, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön; vagy a lakosságot megfélemlítse; más állam alkotmányos, társadalmi vagy gazdasági rendjét megváltoztassa vagy megzavarja; nemzetközi szervezet működését megzavarja; meghatározott személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekményt követ el. A magyar büntetőjog büntetni rendeli a terrorcselekmény feljelentésének elmulasztóját, a terrorizmus finanszírozóját, értelmezi a terrorista csoport fogalmát.

A buzani biztonsági elmélet katonai szektorában azonosítható kihívások egyik új dimenziója a hadviselés megváltozott formáiban, amelyek az úgynevezett aszimmetrikus fenyegetéseket (például a terrorizmus), illetve az ezekre adott válaszokat takarja. Ugyan az aszimmetria ismert kifejezés a hadtörténelemben, az ilyen fenyegetés fogalma az Amerikai Egyesült Államok ellen 2001. szeptember 11-én végrehajtott

²⁹ Tálás Péter: A nemzetközi terrorizmus és a szervezett bűnözés hatása a nemzetközi biztonságra és Magyarország biztonságára, Régió, Magyar Tudományos Akadémia, Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2007, 6–7.

³⁰ Sallai János: A rendészet globális, kontinentális, regionális és lokális kihívásai és válaszai napjainkban, in: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.), Tanulmányok a „Biztonsági kockázatok – rendészeti válaszok” című tudományos konferenciáról, Pécs, 2014, 98.

³¹ 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 314–320. §

terrortámadás után terjedt el. Az al-Káida nevével összekapcsolt, nemzetközi hálózati háttérre támaszkodó, vallási inspirációjú terrorfenyegetés minden állam és nemzetközi szervezet dokumentumaiban a legközvetlenebb fenyegetésként jelent meg, mert a terrorizmus transznacionalizálódása ezzel a cselekménysorral érte el először a globális szintet. Legáltalánosabb megfogalmazásban: „[...] az aszimmetria a szemben álló felek eltérő cselekvési műveleteit, szervezeteit és gondolkodási módját jelenti abból a célból, hogy a gyengébb maximalizálja a saját előnyeit és kiaknázza az erősebb ellenség gyengeségeit, valamint megragadja a kezdeményezést, hogy nagyobb cselekvési szabadságot nyerjen.”³²

Kerecsi³³ szerint a büntető jogalkotás a terrorizmus, valamint a migráció kezelésének területén átlépte a saját korlátait. Értelmezésében a jogalkotó az érintett társadalom, kormányzati szereplők elvárásait analizálva háborúként jelöli meg a terrorizmust, ami egy súlyos bűncselekmény, amely mögött viszont jellemzően politikai, etnikai, vagy felekezeti motiváció húzódik meg. A migráció kezelésének jogi eszközökkel történő szigorítása a krimimigrációval jelent meg, amely jogalkotási folyamat következtében az államhatár nem megengedett módon történő átlépése (más bűncselekmény hiányában is) képezheti önálló büntetőjogi tényállás megállapítását.³⁴

Kockázat, veszély, elemzés, értékelés

A migráció és a terrorizmus is magában rejti a kockázatot, amit a veszély valós, káros hatásainak bekövetkezési valószínűségként értelmezek.³⁵ A kockázatelemzés a felderítési és egyéb releváns adatok, információk, tények, azok közti összefüggések feltárásának, értékelésének rendszeres tevékenysége, amely magába foglalja az információszerezés humán és technikai rendelkezésre állásának, hiányosságainak vizsgálatát is.³⁶

A veszély fogalmára a rendszettudományi szaklexikon³⁷ szintén több értelmezést ad. Ezeknek ugyanakkor közös jellemzője a kockázat területi és/vagy időbeni közelsége, bekövetkezésének reálisan megnövekedett értéke. A veszély lehet absztrakt vagy potenciális; konkrét vagy aktuális és putatív.³⁸

A fenyegetettség fogalma³⁹ szerint félelmei, aggodalmai csak azoknak az embereknek, közösségeknek nincsenek, akik nem érzékelik, nem „percipiálják” azt. Az, hogy valami biztonsági kérdésnek minősül-e vagy sem, jelentős mértékben a szubjektív érzékelésen, a percepción alapul.

Az információk és a feltárt helyzetre, jelenségre vonatkozó adatok, kapcsolatok elemzése és értékelése egymásra épülő tevékenységet, munkafolyamatot takar.

³² Gazdag–Remek (2018): i. m. 112–114.

³³ Kerecsi (2018): i. m. 196–198.

³⁴ Luisa Marin – Alessandro Spena: The Criminalization of Migration and European (Dis)Integration, *European Journal of Migration and Law*, 18 (2016/2) 147–156.

³⁵ Teke András: A veszély kezelése és a határbiztonság, *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 6 (2006) 65–91.

³⁶ Héjja István – Kenedli Tamás: Az elemző-értékelő munka elméleti és gyakorlati kérdései, ZMNE, Egyetemi jegyzet, Budapest, 2011, 37–42.

³⁷ Rendszettudományi szaklexikon, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendszettudományi Kar, Budapest, 2018, 696.

³⁸ Sallai János: Magyar Tudományos Akadémiai értekezés, (kézirat), 2018, 28–31.

³⁹ Gazdag–Remek (2018): i. m. 17.

A migráció és a terrorizmus hatásainak megelőzésére, kezelésére elengedhetetlen feladatrendszer az elemző-értékelő tevékenység. A rendészettudományi szaklexikon⁴⁰ szakterületeként közelíti meg a fogalmat.

Szabadság versus biztonság

A szabad mozgás, a tartózkodási hely jogának megváltoztatása a fejlett demokratikus államok egyik alapvető eleme. Nemzetközi szinten, az akkori Európai Unió területén élők részére az 1957-es Római Szerződés tartalmazott először a Közösségen belüli szabad mozgásra vonatkozó szabályokat, amelyek folyamatosan változtak. A Maastrichti Szerződés (1992) hozta létre a személyek Unión belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való alappilléret. A Schengeni Megállapodással a belső határok ellenőrzésének fokozatos megszűnését követően elfogadták az Unió polgárainak és családtagjaiknak az Unió területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelvet. Ez a fajta alapjog látszik ütközni az ENSZ által deklarált menekültjoggal történő visszaéléssel, amikor a migráló beutazása, tartózkodása jogszerűtlen, annak jogszerűsítését nem kezdeményezi, a hatósági eljárás szabályait saját döntése alapján megsérti, ellenőrzés nélkül utazhat tagállamok területein.

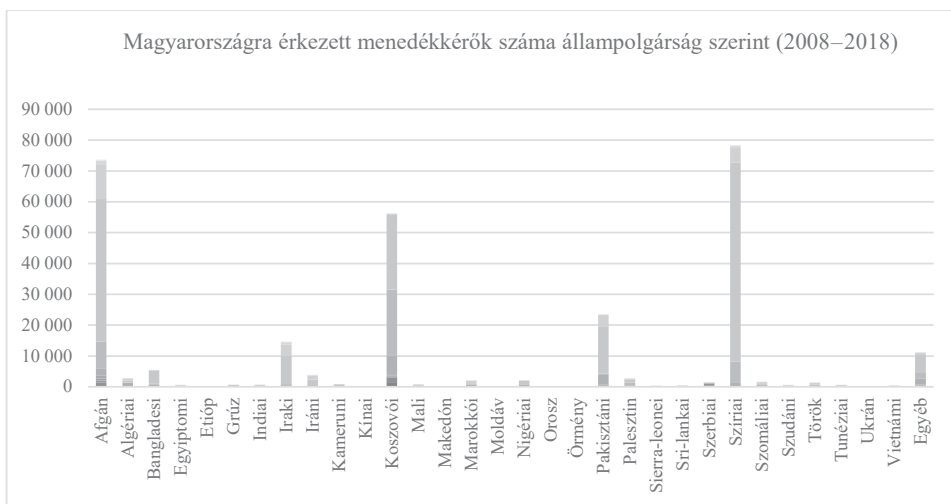
Az ellenőrzött mozgási jog gyakorlásának intézményi sérelme a társadalmak részéről direkt módon veti fel a biztonság kérdéskörét, annak igényét. A biztonság kifejezésnek szintén nincs egységesen elfogadott értelmezése. A latin „*securitas*” fordítása a félelemnélküli állapotot fejezi ki. A rendészettudományi szaklexikon szerint a biztonság többtényezős, komplex fogalom, amely az állam és társadalom érdekeinek, értékeinek, az ország területének és lakosságának külső és belső veszélyektől, fenyegetéstől mentes állapotát fejezi ki.⁴¹ A biztonság percipiált értelmezése mellett alkalmazott az objektív, vagy valós biztonság fogalmi köre is, amely a környezeti hatáselemzésekre épül és ellentmondást feltételez a szabadságjoggal szemben.

Az Európát érintő tömeges bevándorlás elemzése során megállapítható, hogy a migrálók meghatározó arányban muszlim hitet gyakorló országból érkeztek, amely vallás nem egyeztethető össze a többségében keresztény hitet gyakorló Európa lakosságának szocializáltságával.⁴² Magyarország szárazföldi határain a schengeni övezetbe történt csatlakozást követően szintén hasonló összetételű, magukat jellemzően olyan állampolgárságúnak valló, irregulárisan érkezett és menekültügyi eljárást kérő személy jutott az övezeten belülré, ahol a muszlim vallás a meghatározó arányú (1. ábra).

⁴⁰ Rendészettudományi szaklexikon, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Budapest, 2018, 164–165.

⁴¹ Rendészettudományi szaklexikon, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Budapest, 2018, 80.

⁴² John Kekes: A liberalizmus ellen, Európa könyvkiadó, Budapest, 1999, 5–21.

1. ábra: Magyarországra érkezett menedékkérők száma állampolgárság szerint (2008–2018)

Forrás: KSH, <https://bit.ly/2NvRQ55> (Letöltve: 2019. 07. 04.)

Országunk külső határain a 2014–2016-os években megjelent egy olyan jellemzővel leírható migrációs jelenség, amely alkalmasnak tűnt arra, hogy a felelős hatóságok tevékenységében biztonsági deficitet alakítsanak ki. A szabadság és a biztonság iránti társadalmi igény anakronisztikus ellentétére adhat egyfajta választ a doktoranduszi kutatásom során feltárt és módszertannal vizsgált túlterheléses migráció fogalma: „Az államhatáron megjelenő, túlterheléses reguláris migráció a globalizált világra jellemző olyan koncentrált jelenség, amelynek objektív eleme(i) térben és időben behatárolható, szervezeten és intenzíven növelt attribútumával, járulékos hatásaival veszélyeztetheti, gátolhatja a felelős hatóság jogszerű és flexibilis, preaktív tevékenységét abból a célból, hogy az ellenőrzési és a hatáskörébe utalt eljárási feladatainak végrehajtásában az inflexibilis reaktív feladat ellátással biztonsági deficit keletkezzen.”⁴³

Az iszlám radikális teológiai megközelítése a világot – nagyon leegyszerűsítve – 2 részre osztja: az egyik a béke földje (umma), ahol követik az iszlám tanait, a másik a háború földje, ahol még nem. Ennek elérését szolgálja a dzsihá, a szent háború, ami a hitetlenek megtéréséig vagy megsemmisítéséig tart.⁴⁴ Az umma elérése érdekében az iszlám világ az írott történelem szerint 2 alkalommal próbálta meg elfoglalni Európát, ami évszázados háborúk után mégsem sikerült. A globalizált világban a harmadik kísérlete a „muzulmán demográfiai invázió”⁴⁵ évtizedek óta zajlik, ameny-

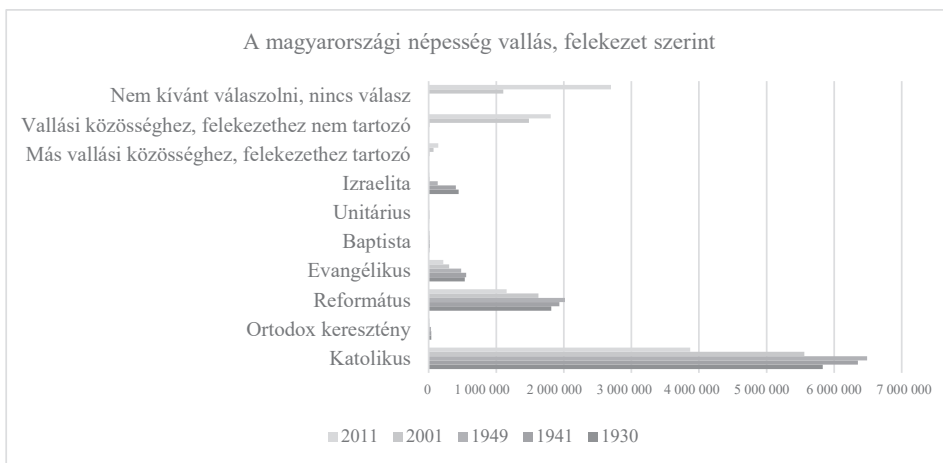
⁴³ Éberhardt Gábor: A túlterheléses migráció kifejezésének helye a migrációelméletben, (kézirat), 2019.

⁴⁴ Roger Scruton: A nemzetek szükségességéről, Helikon kiadó, Budapest, 2005, 88.

⁴⁵ Huntington, P. Samuel: A civilizációk összecsapása és az új világrend kialakulása, Európa könyvkiadó, Budapest, 1998, 25–30.

nyiben muszlim felekezetűek belső társadalmi arányának változása is dzsihádnak értékelhető, ami nem mond ellent annak a megállapításnak, amely szerint: „A radikális muszlimokhoz köthető vallási indíttatású terrorizmus egyes uniós országokban 2015 óta felerősödött. Az EU-n belül 2017-ben több merényletet és merényletkísérletet követtek el, mint az azt megelőző három évben összesen, ugyanakkor a merényleteknek »csak« egyharmada volt sikeres. A vallási indíttatású terrortámadások célpontjai között továbbra is megtalálhatóak a nem megfelelően védett nyilvános rendezvények és közösségi terek.”⁴⁶

Magyarországon, mint a 21. századi migrációban érintett tranzitország a domináns felekezeti többség a katolikus hitet gyakorolja a KSH demográfiai adatainak tanúsága szerint, az érdemi nyilatkozatot tevők között (2. ábra).

2. ábra: A magyarországi népesség vallás, felekezet szerint

Forrás: KSH, <https://bit.ly/2xuftj5> (Letöltve: 2019. 07. 04.)

A katolikus egyház által képviselve a migrációs válság, az eltérő felekezetek közti konfliktusok megelőzése és kezelése prioritált feladat volt a 2015-ös év körüli, Európa külső határain jelentkezett események kezelésében is. Ennek során a pápa és a szentszék is a „soft power” elvek mentén tett ajánlásokat.⁴⁷ A magyar állam egyházi, karitatív szervezetei a segítségre szoruló migránsok bármiféle hovatartozásától függetlenül érdemi, huzamos segítséget nyújtottak és nyújtanak a folyamat kezelése során.

⁴⁶ Répási Krisztné: Az Európai Unió belüli terrorizmus tendenciái és jellegzetességei a TE-SAT 2018 kiadvány tükrében, *Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések*, (2018/16) 1–15.

⁴⁷ Ujházi Lóránd: Az Apostoli Szentszék válságkezelése, avagy a soft power eredményei a keresztény közösségek védelme érdekében, in: Kaló József – Ujházi Lóránd (szerk.), *Budapest-jelentés a keresztényüldözésről*, Dialóg Campus, Budapest, 2018, 211–223.

A tevékenység koordinálását a Karitatív Tanács látja el,⁴⁸ amelynek során segítették, támogatták a felelős hatóságokat is. Az ilyen szervezettségű, összetételű és migrációs helyzetet kezelő tevékenység Magyarországon történelmi előzményekkel bír, amely a nemzetközi szerepvállalásokban történő részvételek tapasztalatai mellett érdemi, legjobb gyakorlatokat tudott és tud biztosítani.⁴⁹

A biztonsági kockázatok sorát növeli a migráció és a terrorizmus aspektusában is a szervezett bűnözéssel történő aktív kapcsolatrendszer, az államhatárokhöz történő kapcsolódás. Az irreguláris migrációra épülő szervezett embercsempészség és emberkereskedelem bűnügyi jellemzői alapján az egyik legkisebb kockázattal, legnagyobb haszonnal, ugyanakkor a legenyhébb esetleges joghátránnyal veszélyeztetett bűncselekmény. Az így szerzett jövedelem képezheti például olyan fegyverek, anyagok beszerzésének forrását, bűnszervezetek tagjai kapcsolatrendszerének bevonásával elkövetők felkutatását, kiképzését, akik terrorcselekményt követnek el.

A folyamatban további súlyos elemként jelenik meg a proliferáció, valamint a rendészeti integritás kérdésköre. A klasszikusnak minősíthető bűnszervezeteken keresztül a terrorcselekmények elkövetői rejtett módon juthatnak olyan anyagokhoz, fegyverekhez, amelyekkel a későbbi cselekményeiket el tudják követni. Ennek elérése érdekében a biztonságot szolgáló állami szervezet tagja is képezhet olyan célt, amelynek megvalósulása esetén direkt vagy indirekt módon támogatást ad a súlyos bűncselekmény elkövetéséhez.

Az államhatár, illetve annak őrzése – mint a területi hozzáférés korlátozása érdekében tett erőfeszítések – már régóta központi állami tevékenység a szuverenitás, biztonságos ellenőrzés a mélységi területeken élők, az állam sértetlen működése érdekében.⁵⁰ Ezt a célt támogatja az államhatár fizikai és jogi védelme, őrzése, a hatékony ellenőrzés végrehajtása mind a migráció, mind a súlyos bűncselekmények elkövetőinek kiszűrésével elérni kívánt biztonság érdekében.

Forrásadatok elemzéséből levonható következtetések

A tanulmányban vizsgálat tárgyát képezte az Európai Unió 28 tagállamára kiterjedő adatállomány a lakosság létszámára, a regisztrált migránsok és turisták nyilvántartott adataira vonatkozóan, amely az Unió hivatalos statisztikai adatbázisa. A terrorcselekmények adatelemzéséhez az USA Maryland Department University által az 1970-től vizsgált és regisztrált adatokat (Global Terrorism Database) használtam fel, valamint az Europol által szerkesztett TE-SAT 2009-ben és 2018-ban kiadott jelentéseit. A vizsgálat tárgya a 2008–2018-ig tartó időszak.

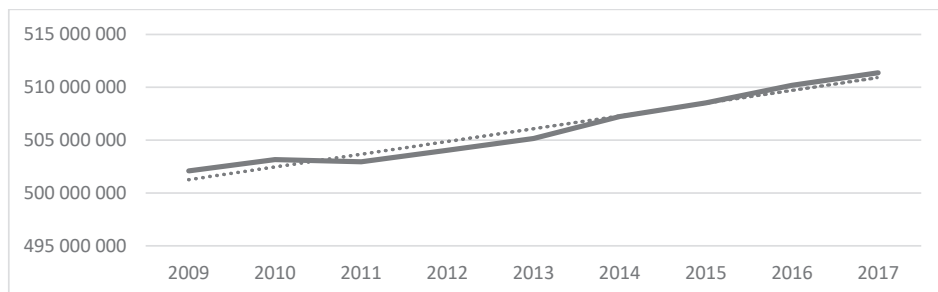
Az EU statisztikai állományokban korlátot jelentett egyes tagállamok esetében tapasztalt hiányos adatszolgáltatás, amely miatt az adott értékelési intervallum szűkített. További hiányosságot jelentett, hogy a belső határok ellenőrzése miatt

⁴⁸ Nagy Enikő: Menekültügy: összefognak a karitatív szervezetek, Új Ember Hetilap (2015. 07. 26.), <https://ujember.hu/a-katolikus-karitasz-a-menekultekert>

⁴⁹ Ujházi Lóránd: A magyar katolikus egyház szerepvállalása a migrációs válság kezelésében, Honvédségi Szemle, (2017/1) 143–146.

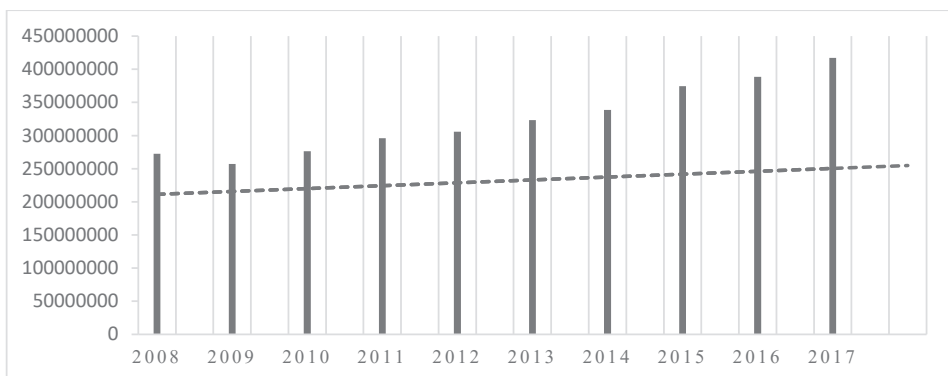
⁵⁰ Malcolm Anderson: *Frontiers: Territory and State Formation in the Modern World*, Polity, Cambridge, 1996, 5.

nem áll rendelkezésre hiteles adat a tagállamok közti reguláris migráció számszaki adatairól. Ennek pótlását – trend jellegű adatként – a szálláshelyeken 1-1 éjszakára regisztrált utazók számát használtam fel. A regisztrált irreguláris határátlépők száma elemezhető. A GTD adatbázisából szűkítéssel a vizsgált EU-tagállamok területén elkövetett, valamint a TE-SAT által terrorcselekménynek minősített támadások általánosan elfogadott, nem minősített adatokon alapul a terrorizmus vizsgálata (3. ábra). Az értékelési időszak az EU jelentős mértékű bővítési, valamint az irreguláris migráció tömeges megjelenésének ciklusára terjed ki.

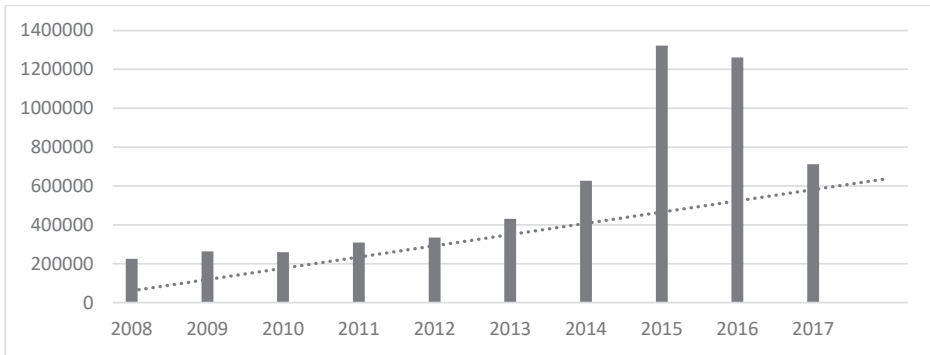
3. ábra: Az EU 28 tagállamának regisztrált lakosságszáma és változási trendje

Forrás: eurostat, <https://bit.ly/2W14yHS> (Letöltve: 2019. 03. 09.)

4. ábra: Az EU 28 tagállamában 1 éjszakát turistiként regisztrált utazók száma és trendje

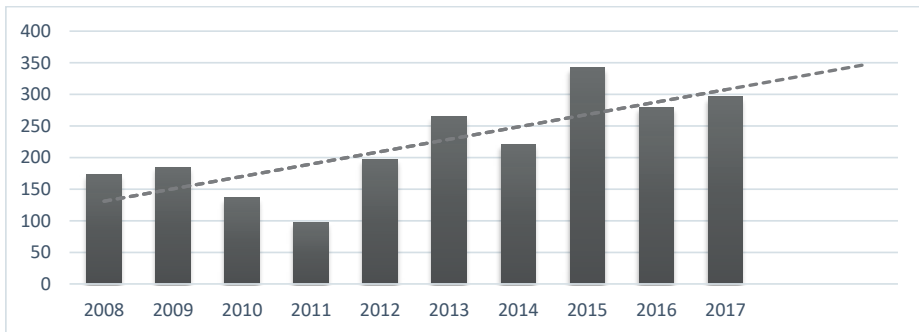
Forrás: eurostat, <https://bit.ly/2Ore7gM> (Letöltve: 2019. 03. 09.)

5. ábra: Az EU 28 tagállamában regisztrált menedékkérők száma és trendje

Forrás: eurostat, <https://bit.ly/2TW8r4m> (Letöltve: 2019. 03. 09.)

A migráció adatelemzése során megállapítható, hogy az összlakosság létszám-változási aránya, adatai és trendje, valamint a regisztrált menedékkérők és belső turizmus adatai előzők szerinti jellemzői között párhuzam és növekményhasnolóság jelentkezik (3–5. ábra).

6. ábra: Az EU 28 tagállamát érintő GTD által regisztrált terrorcselekmények száma és trendje

Forrás: GTD, <https://bit.ly/2hiNCZL> (Letöltve: 2019. 03. 11.)

A GTD által kezelt terrorcselekmények összértékének elemzéséből levonható következtetés, hogy azok párhuzamos trendet mutatnak mind a lakosságszám, mind a regisztrált irreguláris migránsok számával. A prognosztizált trendelemzés a terrorcselekmények számának növekedését jelzi előre. A GTD-adatok belső, mélyelemzése során ugyanakkor figyelembe kell venni – számos egyéb jellemzőn túl – az azonosított

vagy feltételezett elkövetők állampolgárságát, a migráció és az elkövetés motivációs hátterét, célját, a célországot, amely körülmények már jóval árnyaltabbá teszik a generális számszaki adatokat (6. ábra).

Az EUROPOL 2008-as évet értékelő TE-SAT jelentésében a terrorcselekmények jellemzői még a „régí” jegyeket viselik magukon. Súlyozott elem a saját állampolgárok szerveződése anarchista mozgalmakon belül, amelyek motivációja az anti-militarizmus, a „politikai foglyok” támogatása, a bevándorlás és a környezetvédelem. Ugyanakkor már megjelenik a második generációs muszlim bevándorlók között az egyének, csoportok toborzása, radikalizálódása az erőszakos dzsihád támogatására, terrorcselekmények elkövetésére. A jelentés szerint a globális dzsihád ideológiájához vonzódás egyik oka, hogy az jelentőséget ad a kirekesztés érzésének, különösen a második vagy harmadik generációs bevándorlók körében, akik már nem azonosulnak a származási országukkal és felmenőik kultúrájával. Mégis úgy érzik, hogy őket kizárták a nyugati társadalomból és még mindig idegennek tartják őket.

A 2017. évre vonatkozó TE-SAT jelentés szerint a megerősödött jobboldali terroristaszervezetek célja a politikai, társadalmi és gazdasági rendszer megváltoztatása. A jobboldali szélsőségeség alapkonceptiója a supremacizmus, amelynek követői szerint természetes joguk van uralkodni a lakosság egyéb tagjai, így a bevándoroltak felett. A jobboldali neonáci, neofasiszta, ultranacionalista formációkban a terrorizmus az erőszak használatával jelenik meg. Az értékelő jelentés szerint a regisztrált irreguláris migrációs kísérletek száma a külső határokon összességében csökkent, de nem szűnt meg és jelentős erőfeszítések történtek a terrorcselekmények elkövetésével összefüggésbe hozható személyek kiszűrésére, amelynek köszönhetően történtek ilyen megelőző beazonosítások. Ez, valamint a megelőzőt vagy elkövetett terrortámadások elkövetőinek azonosításából származó adatok arra utalnak, hogy a potenciális elkövetői kör jelen van az irreguláris migrációs mozgásokban is. Az értékelt időszakra a jellemzően saját állampolgárokat tömörítő jobboldali szervezetek bevándorlás elleni cselekményei összeütköznek a már megerősödött erőszakos dzsihád elkövetőinek támadásaival.

Az értékelésből beazonosítható trendek alapján Európában az elmúlt években nőtt a dzsihádista támadások, valamint az okozott halálesetek száma, ugyanakkor azok előkészítettsége és szervezettségi jellemzői csökkentek. Az online propaganda és a közösségi médián keresztül történő hálózatépítés még mindig alapvető fontosságú a terrorista kísérletekhez, amelyek céljai között szerepel a radikalizálás és az anyagi források biztosítása a cselekményekhez. Csökken a fegyveres konfliktuszónákba utazók – *akik külföldi terrorista harcosokként csatlakoznak a dzsihádista terrorista csoportokhoz* –, valamint csökken az ilyen visszatérők száma. A dzsihádista terroristák jellemzően csoportokban működhetnek, de gyakran magányos elkövetőként hajtják végre támadásukat, akik környezetükben az integrálódás látszatát alakították ki. Az etnonacionalista és szeparatista terrortámadások továbbra is jelentősen meghaladják az olyan erőszakos szélsőségek által kiváltott támadások számát, amelyeket más ideológiák vagy motivációk inspiráltak. Az EU-országokban az erőszakos, szélsőséges szervezetek és cselekmények száma bővül, részben a társadalom észlelt iszlamizálódásának és a migrációval kapcsolatos aggodalmaknak köszönhetően.

Az értékelési időszakban nem igazolódott vissza, hogy a terroristák az EU-ban alkalmaznának kémiai, biológiai, radiológiai vagy nukleáris fegyvereket annak ellenére, hogy a dzsihádisták aktívan érdeklődnek annak lehetőségeiről. Elkövetési eszközként, módszerként egyedi összeszerelésű robbanóeszközök, lő- és improvizált fegyverek (kések, járművek) a választott eszközök, amelyek nem igényelnek sok előkészítést vagy speciális készséget a terroristatámadásokban való alkalmazásra, ugyanakkor jelentős hatással bírnak a potenciális elhunytak, sérültek száma, anyagi kár nagysága, mentális hatása miatt. Az elkövetői oldal adatainak elemzési eredményeként megállapítható a migráció és a terrorizmus objektív kapcsolata, ugyanakkor az nem értékelhető szignifikánsnak. Az állampolgársági jellemzők alapján az Európában elkövetett terrorcselekmények elkövetői között alacsony arányban voltak beazonosíthatók a tömeges irreguláris migrációs hullámmal érkezettek, viszont magas arányú a másodgenerációs bevándorlók, valamint a „hazatérő harcosok” aránya. A migrációs háttérű elkövetők cselekményei a társadalomban mégis erősebben perციálnak, mint a saját állampolgárok.⁵¹

Alkalmazott rendészeti megoldások

Az EU Belső Biztonsági Stratégiája azért született, hogy a tagállamok és azok állampolgárai számára értékelést adjon és ajánlásokat mutasson a természeti és az ember okozta katasztrófák megelőzésére, kezelésére. Ennek része a terrorizmus elleni fellépés, amelynek leírása mellett intézményrendszert működtet, szervezeti és végrehajtási módszertani ajánlásokat fogalmaz meg az Európai Biztonsági Modellre építkezve.

A schengeni tagállami szövetség által alkalmazott Integrált Határigazgatást és annak hatékonyságát⁵² értékelték, amelynek súlyozott eleme volt a migrációs folyamatok kezelésének feladatai mellett a határrendészeti szervek szervezett bűnözés és terrorizmus elleni fellépésének eredményessége. A megállapítások szerint a schengeni külső határokon a határon átnyúló bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelemre irányuló humán- és eszközkapacitást erősíteni kell annak érdekében, hogy a felelős hatóságok észlelni tudják és meg tudják akadályozni a határon átnyúló bűnözést, illetve a terrorista harcosokat a külső határokon. A cél érdekében szükséges az Európai Határ- és Parti Őrség, az Europol, az Eurojust és az Interpol közötti együttműködés további erősítése.

Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiáját⁵³ kormányhatározatban hirdették ki. A „stratégia rendeltetése, hogy az értékek és érdekek számbavétele, valamint a biztonsági környezet elemzése alapján meghatározza azokat a nemzeti célokat, feladatokat és átfogó kormányzati eszközöket, amelyekkel Magyarország a nemzetközi politikai, biztonsági rendszerben érvényesíteni tudja nemzeti biztonsági érdekeit.” Magyarország az általános kockázatelemzési és -értékelési adatok alapján a geopolitikai helyzete miatt a migráció és a terrorizmus veszélyének – *eltérő mértékben* – kitett. Ezeknek

⁵¹ Ambrus Andrea: A tömeges migráció és az iszlamista terrorizmus közti kapcsolat az Európai Unióban, *Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések*, (2018/11) 17–18.

⁵² A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak: Eredményjelentés az európai migrációs stratégia végrehajtásáról, Brüsszel, 2018.3.14. COM(2018) 250 final, 4–5.

⁵³ A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról, 19., 37.

a veszélyeknek a megelőzésére, kezelésére a kormányzati döntések alapján, jellemzően a rendészet területén alkalmazandó eszközökre történtek intézkedések. Az új típusú kihívások kezelésére született döntés a Terrorelhárítási Központ (a továbbiakban: TEK) felállításáról és működtetéséről (2010). A TEK a rendőrségről szóló törvényben, annak részeként látja el az önálló Kormányrendeletben⁵⁴ sorolt feladatait. A Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ⁵⁵ új, nemzetbiztonsági szolgálatként 2016-ban kezdte meg tevékenységét. A TIBEK feladata a lehető legátfogóbb kép összeállítása az ország terror-, illetve esetleges más fenyegetettségéről, a belső biztonsági helyzetről, a közbiztonság állapotáról, amelyről tájékoztató-rendszert működtet, értékelő jelentéseket készít és azokat a miniszter útján eljuttatja a kormánynak, továbbá az információk elemzésével támogatja az együttműködő szervek tevékenységét.

Az irreguláris migrációban érintett vándorlásnak és a terrorista cselekményeknek olyan áldozatai vannak, akik részére társadalmi szinten kell segítséget nyújtani. A migrációban külön kategóriaként kezelendők a sérülékenyek, valamint a terrorcselekmények (kibocsájtó országokból menekülők, vagy célszágok területén lévők) fizikai és mentális sértettjei.⁵⁶ Magyarország alkalmazza az áldozatvédelemre vonatkozó normatívákat.⁵⁷ A törvényességi felügyeletet gyakorló hatóságok és civil szervezetek is elismerik és bemutatják azokat a jó gyakorlatokat, amelyeket a rendészeti szervek alkalmaznak.

Az államhatárok őrzésében, annak szabályozott keretek között történő átlépésében, a fejlett társadalommal és gazdasággal rendelkező országokra jellemző módon a feladatrendszer demilitarizációja tapasztalható, amely tevékenységet rendészeti szervekkel és azok eszközeivel váltanak fel. Az újonnan jelentkező feladatok célkitűzése ugyanakkor mégsem változik, hiszen marad a területi hozzáférés jogának nemzeti szerv által ellenőrzött és engedélyezett rendjének biztosítása. Ennek a tevékenységnek az egyik alapja a folyamatos kockázatelemzés mellett a megfelelő határrendészeti stratégia kialakítása, annak következetes alkalmazása, szükséges felülvizsgálata, indokolt korrekciója. A rendészeti szervek a tevékenységük hatékonyságának biztosítása érdekében feltérképezik, azonosítják, kezelik és az állam területére történő bejutás megelőzésére, megakadályozására törekcszenek mindazon személyek, szervezetek tagjai esetében, akiket „Clandestine Transnational Actors” (CTAs) szereplőként azonosítottak.⁵⁸

⁵⁴ A terrorizmust elhárító szerv kijelöléséről és feladatai ellátásának részletes szabályairól szóló 295/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet 3. §.

⁵⁵ Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ (2016) <http://tibe.gov.hu/index> (Letöltve: 2019. 03. 13.)

⁵⁶ Ritecz György: A terrorizmus és a migráció viszonya a számok alapján, *Acta Humana*, (2016/5) 103–123.

⁵⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU Irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

⁵⁸ Peter Andreas: Redrawing the Line: Borders and Security in the Twenty-first Century, *International Security*, 28 (2003/2) 78–79.

Összefoglalás, következtetés, ajánlás

A leíró tanulmányok és adatbázisok elemzési adatai alapján megállapítottam, hogy a migráció és terrorizmus aktív, globálisan jelenlévő esemény, a rájuk jellemző változókkal, hatásokkal. Megállapítható, hogy a migrációban (ezen belül is elsősorban az irreguláris migrációban) beazonosíthatók olyan elemek, amelyek az indirekt hatásokon túl, direkt biztonsági kockázatot jelenthetnek a társadalmak számára. A terrorizmus motivációs ideológiától függetlenül azonosítható be társadalomellenes cselekményként. A trendelemzések arra utalnak, hogy mindkét jelenség egyfajta folyamat, amelynek belső szerkezete, jellemzői, módszertana ugyan változik, de összességében meg nem szűnt és a társadalmi békétlenség, az eltérő gazdasági viszonyok, valamint egyéb kiváltó okok globális megoldásáig nem is fognak megszűnni. Ezek a körülmények a buzáni biztonsági kockázatok alapján továbbra is fennálló olyan kockázatot jelentenek, amelyekre felelős társadalmaknak és nemzetközi, nemzeti szervezeteknek választ kell adniuk.

A fejlett társadalmak demokratikus működésének alapja a jogilag szabályozott viszonyok, a legitím erőszakkal felruházott szervezetek működtetése a belső rend védelme érdekében. Az újonnan megjelenő, atipikus kihívásokra a jogalkotó is reagál eseti megoldásokkal, amelynek alapja a társadalmi igény, valamint annak erősödése esetén a hatalom megtartása is. Ennek a módszertannak egyik eleme az irreguláris migrációhoz kapcsolódó jogsértések kriminalizálása,⁵⁹ valamint a szekuritizáció.⁶⁰

A migráció jelenségének, folyamatának kezelésére egymással szemben alakultak ki és erősödtek meg azok az eszmék, amelyek a hatósági ellenőrzések részben és/vagy egészében történő elhagyását célozták meg. Ezzel szemben a biztonságérzet fenntartása, erősítése érdekében a kontrollelmélet képviselői szerint a migráció alanyai esetében továbbra is szükséges a hatékony biztonsági célzatú ellenőrzési rendszer alkalmazása, amelyet a növekvő és atipikussá változott kockázatok megelőzésével indokolnak. A migráció és a terrorizmus rendészeti szervek által történő kezelése során ugyanakkor alkotmányossági aggályokat vethet fel az előidézett veszélyekre hivatkozva a katonai és a rendészeti beavatkozások közti különbségeket felszámolni. A bűncselekmény hadüzenetként való felfogása felment a bizonyítás kötelezettsége alól, és korlátlaná teszi a megtorlás eszközeinek alkalmazhatóságát.⁶¹

A migrációval és terrorizmussal is kapcsolatban lévő határőrizeti feladatok demilitarizálását követő rendészeti modellek hatékony alkalmazásának garanciális feltétele a preaktivitás. A rendszer csak akkor működhet hatékonyan és szavatolja az elvárt biztonságot, ha az demokratikus jogrend alapján a jogalkotó által biztosított jogosítványokon és azok alkalmazásának törvényességi felügyeletén alapul; a feladatok végrehajtására az állam rendelkezik megfelelő szervezettel, a feladathoz szükséges, speciálisan felkészített humán erőforrással, eszközrendszerrel, továbbá a kihívásokhoz

⁵⁹ Juliet Stumpf: The crimmigration crisis. Immigrants, crime, and sovereign power, *American University Law Review*, 56 (2006/2) 367–419.

⁶⁰ Teke András: A deklarált veszélyértelmezés biztonsági kockázatai, *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, (2017) 27–33.

⁶¹ Finszter Géza: Az alkotmányos jogállam esélyei a terrorizmus elleni küzdelemben, *Belügyi Szemle*, 50 (2002/6–7) 156–166.

kialakított módszertan és a folyamatos működéshez szükséges anyagi erőforrások biztosítottak. A preaktív megoldásokon túl, azok esetleges hiátusa miatt bekövetkezett események kezelésére biztosítottak kell lennie a társadalom védelmének olyan kompetens, gyors reagálású rendészeti szervezettel, amely a saját belső működési rendjének alkalmazásával képes a kialakult helyzet eszkalálódásának megakadályozására, csökkentésére. Az ismert és ismeretlen kihívások érdemi kezelésére indokolt problématerkép alkalmazása,⁶² valamint az új típusú (például ramming) támadásokkal szemben kidolgozott ajánlások integrált alkalmazása.⁶³ A feladatok végrehajtásában címzett szervezetek állománya a migráció szereplői felől és a terrorizmus elkövetőinek irányából az integritásukban potenciálisan veszélyeztetettek,⁶⁴ így a belső biztonságért felelős szervezeteknek kiemelt feladatként kell kezelnie a felderítést, a megelőzést az érintettek körében.

Az indokolt megelőző vagy kezelő rendészeti intézkedések alkalmazására nélkülözhetetlen a hight-tech infokommunikációs támogató bázis rendelkezésre állása. Az államhatárok átlépése során olyan adatokhoz juthatnak hozzá a jogosult szervezetek, amelyeknek felderítése a későbbiek során, csak jelentős költségtöbblettel és időmúlással történne meg. Emiatt fontos elem a határőrizeti és határforgalmi feladatokat végrehajtó szervek informatikai végpontjai által ellenőrzött adatok speciális adatbázisokba történő továbbítása, ellenőrzése, szükséges visszacsatolási rendszer kialakítása. Fontos a digitális vizuális felderítés, az ellenőrzött biometrikus adatok hasonlóan kialakítandó rendszere a biztonság növelése érdekében.

A folyamatelemzésekre épített módszertani ajánlásokkal szintén érdemben kezelhető mind a migráció (még a tömeges, szervezett irreguláris migráció is), mind a terrorizmus, amit az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (FRONTEX) és az EU TE-SAT jelentések is alátámasztanak. Ennek a célnak a támogatására jelentős potenciált kell fordítani az érintett szervek állományának speciális felkészítésére, eszközrendszerének fejlesztésére. A migráció és a terrorizmus viszonyában meg kell említeni azt is, hogy „[...] a statisztikák alapján talán kijelenthető, hogy a terrorcselekmények jelentős részben [...] hozzájárulnak, hogy egyes országokból menekülni kelljen az embereknek.”⁶⁵

A szakmaiság, objektivitás, hitelesség elvét képviselve indokolt a társadalom érintett szervek által történő tájékoztatása. Ennek javasolt elérhetősége a folyamatosan karbantartott és közérthetően kommunikált, interneten is elérhető felülete.

⁶² Teke András: A migrációkezelés és a problématerkép dilemmája, in: Teke András (szerk.), *Európa határokkal – határok nélkül? Mobilitás – legalitás – illegalitás*, Tudományos konferencia, Budapest, 2018, 121–125.

⁶³ Rácz András – Brestyánszki Flóra: A gépjárművel végrehajtott, ramming típusú terrortámadásokról és a védekezés lehetőségeiről, *Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések*, (2017/15) 1–9.

⁶⁴ Malét-Szabó Erika (szerk.): *Az erkölcsi értékrend és a személyiség közötti kapcsolat vizsgálati szempontjai*, Belügyminisztérium, Budapest, 2015, 65–79.

⁶⁵ Ritecz (2016/5): i. m. 116.

Felhasznált irodalom

1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről
1998. évi XII. törvény a külföldre utazásról
2000. évi XIII. törvény az egyes elkobzott dolgok közérdekű felhasználásáról
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- 65/2000. (V. 9.) Korm. rendelet a Karitatív Tanács megalakításáról és működésének részletes szabályairól
- 295/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet a terrorizmust elhárító szerv kijelöléséről és feladatai ellátásának részletes szabályairól
- A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és a Tanácsnak: Eredményjelentés az európai migrációs stratégia végrehajtásáról, Brüsszel, 2018.3.14. COM(2018) 250 final, ANNEX 6.
- Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU Irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 Rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex)
- Az Európai Unió belső biztonsági stratégiája (2010), Brüsszel, <https://bit.ly/2CiHEnR> (Letöltve: 2019. 03. 02.) DOI: <https://doi.org/10.2860/89974>
- Az Európai Unió terrorizmusellenes stratégiája (2005) 14469/4/05 REV 4, <https://bit.ly/2EYupu8> (Letöltve: 2019. 02. 12.)
- Egyezmény a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról
- A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- Ambrus Andrea: A tömeges migráció és az iszlamista terrorizmus közti kapcsolat az Európai Unióban, *Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések*, (2018/11).
- Anderson, Malcolm: *Frontiers: Territory and State Formation in the Modern World*, Polity, Cambridge, 1996.
- Andreas, Peter: Redrawing the Line: Borders and Security in the Twenty-first Century, *International Security*, 28 (2003/2) 78–111. DOI: <https://doi.org/10.1162/016228803322761973>
- Annan, Kofi – Secretary-General, to the High-Level Dialogue of the United Nations General Assembly on International Migration and Development, New York, September 14, 2006, DOI: https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2006.051_1.x
- Buzan, Barry: *Regional Security Complex Theory in the Post-Cold War World*, Macmillan Publishers Limited, London, 2003. DOI: https://doi.org/10.1057/9781403938794_8
- Éberhardt Gábor: A túlterheléses migráció kifejezésének helye a migrációelméletben, (kézirat), 2019.

- Az EU 28 tagállamában 1 éjszakát turistaként regisztrált utazók száma és trendje, eurostat, <https://bit.ly/2Ore7gM> (Letöltve: 2019. 03. 09.)
- Az EU 28 tagállamában regisztrált menedékkérők száma és trendje, eurostat, <https://bit.ly/2TW8r4m> (Letöltve: 2019. 03. 09.)
- Az EU 28 tagállamának regisztrált lakosság száma és változási trendje, eurostat, <https://bit.ly/2W14yHS> (Letöltve: 2019. 03. 09.)
- Az EU 28 tagállamát érintő GTD által regisztrált terrorcselekmények száma és trendje, GTD, <https://bit.ly/2hiNCZL> (Letöltve: 2019. 03. 11.)
- European Union Terrorism Situation and Trend Report, TE-SAT, Europol, 2009, <https://bit.ly/2O7BEmO> (Letöltve: 2019. 03. 13.)
- European Union Terrorism Situation and Trend Report, TE-SAT, Europol, 2018, <https://bit.ly/2KuHL1D> (Letöltve: 2019. 03. 13.) 28–29.
- Finszter Géza: Az alkotmányos jogállam esélyei a terrorizmus elleni küzdelemben, *Belügyi Szemle*, 50 (2002/6–7) 156–166.
- Finszter Géza: Közbiztonság és jogállam, *Jog – Állam – Politika*, 1 (2009/3) 167–191.
- Finszter Géza: Rendészetek a 21. században, szervezeti megoldások és működési stratégiák, *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 17 (2016) 5–26.
- Gazdag Ferenc – Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai, Dialóg Campus, Budapest, 2018.
- Global Terrorism Database, Codebook: Inclusion Criteria and Variables, July 2018, [10. www.start.umd.edu/gtd/downloads/Codebook.pdf](http://www.start.umd.edu/gtd/downloads/Codebook.pdf) (Letöltve: 2019. 09. 25.)
- Glossary of Terms and Definitions, NATO, 2016, www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69482.htm (Letöltve: 2019. 02. 12.)
- Hautzinger Zoltán – Hegedűs Judit – Klenner Zoltán: A migráció elmélete, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2014.
- Hautzinger Zoltán: A migráció és a külföldiek büntetőjogi megjelenése, AndAnn Kft., Pécs, 2018.
- Héjja István – Kenedli Tamás: Az elemző-értékelő munka elméleti és gyakorlati kérdései, ZMNE, Egyetemi jegyzet, Budapest, 2011.
- Huntington, P. Samuel: A civilizációk összeütközése és az új világrend kialakulása, Európa könyvkiadó, Budapest, 1998.
- International Organization for Migration (IOM) értelmezése szerinti migráns kifejezés, www.iom.int/who-is-a-migrant (Letöltve: 2018. 10. 12.)
- Kekes, John: A liberalizmus ellen, Európa könyvkiadó, Budapest, 1999.
- Kerecsi Klára: A párbeszéd hatalma. A helyreállító igazságszolgáltatás szerepe a közpolitikában, Dialóg Campus, Budapest, 2018.
- Kmety Károly: A magyar közigazgatási jog kézikönyve, Politzer Zsigmond, Budapest, 1897.
- Magyar Lexikon, Budapest, 1880, 144. <https://bit.ly/2EYg80F> (Letöltve: 2019. 02. 12.)
- A magyar nyelv értelmező kéziszótára, <https://bit.ly/2IXGx2G> (Letöltve: 2019. 02. 12.)
- A magyarországi népesség vallás, felekezet szerint, Demográfiai adatok, KSH, <https://bit.ly/2xuftyj5> (Letöltve: 2019. 07. 04.)
- Magyarországra érkezett menedékkérők száma állampolgárság szerint (2008–2018), KSH, <https://bit.ly/2NvRQ55> (Letöltve: 2019. 07. 04.)

- Malét-Szabó Erika (szerk.): Az erkölcsi értékrend és a személyiség közötti kapcsolat vizsgálati szempontjai, Belügyminisztérium, Budapest, 2015.
- Marin, Luisa – Spena, Alessandro: The Criminalization of Migration and European (Dis)Integration, *European Journal of Migration and Law*, 18 (2016/2) 147–156. DOI: <https://doi.org/10.1163/15718166-12342096>
- Nagy Enikő: Menekültügy: összefognak a karitatív szervezetek, *Új Ember Hetilap* (2015. 07. 26.) <https://ujember.hu/a-katolikus-karitasz-a-menekultekert/> (Letöltve: 2019. 09. 25.)
- Ördög István: Menekültügyi mítoszok, féligazságok, *Fundamentum*, 17 (2013/2) 69–73.
- Póczik Szilveszter: A nemzetközi terrorizmus fontosabb összetevőiről, *Magyar Tudomány*, 166 (2005/10) 1269–1278.
- Ravenstein, Ernst Georg: The Laws of Migration, *Journal of the Statistical Society of London*, 48 (1885/2) 167–235. DOI: <https://doi.org/10.2307/2979181>
- Rácz András – Brestyánszki Flóra: A gépjárművel végrehajtott, ramming típusú terroristamadásokról és a védekezés lehetőségeiről, *Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések*, (2017/15).
- Ref Book – Homeland Security Act of 2002, Office of the Director of National Intelligence, Public Law 107-296 of November 25, 2002; 116 STAT. 2135, Sec. (2)–(16), <https://bit.ly/2Ts4yDN> (Letöltve: 2019. 02. 12.)
- Rendészettudományi szaklexikon, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Budapest, 2018.
- Répai Krisztn: Az Európai Unión belüli terrorizmus tendenciái és jellegzetességei a TE-SAT 2018 kiadvány tükrében, *Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések*, (2018/16).
- Rítecz György: A terrorizmus és a migráció viszonya a számok alapján, *Acta Humana*, (2016/5) 103–123.
- Rítecz György – Sallai János: A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei 2.0., Hanns Seidel Alapítvány, Budapest, 2016.
- Sallai János: A globalizáció rendészeti kihívásai, *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 14 (2013) 37–41.
- Sallai János: A rendszert globális, kontinentális, regionális és lokális kihívásai és válaszai napjainkban, in: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.) Tanulmányok a „Biztonsági kockázatok – rendészeti válaszok” című tudományos konferenciáról, Pécs, 2014.
- Sallai János: Magyar Tudományos Akadémiai értekezés, (kézirat), 2018.
- Schneier, Bruce: Schneier a biztonságról, HVG könyvek, Budapest, 2010.
- Scruton, Roger: A nemzetek szükségességéről, Helikon kiadó, Budapest, 2005.
- Sik Endre (szerk.): A migráció szociológiája 1–2., Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, (2011, 2012)
- Stumpf, Juliet: The crimmigration crisis. Immigrants, crime, and sovereign power, *American University Law Review*, 56 (2006/2) 367–419.
- Tálás Péter: A nemzetközi terrorizmus és a szervezett bűnözés hatása a nemzetközi biztonságra és Magyarországon, Régió, Magyar Tudományos Akadémia, Társadalomtudományi Kutatóközpont, Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 2007.
- Tálás Péter – Rácz András – Ambrus Andrea: Az új-zélandi muszlimellenes terrortámadás és tanulságai, *Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések*, NKE, (2019/8).

- Teke András: A veszély kezelése és a határbiztonság, *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 6 (2006) 65–89.
- Teke András: A deklarált veszélyértelmezés biztonsági kockázatai, *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, (2017) 27–33.
- Teke András: A migrációkezelés és a problématerkép dilemmája, in: Teke András (szerk.): *Európa határokkal – határok nélkül? Mobilitás – legalitás – illegalitás*, Tudományos konferencia, Budapest, 2018.
- Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ, 2016, <http://tibek.gov.hu/index> (Letöltve: 2019. 03. 13.)
- Tóth Judit: A nemzetközi migráció jogi alapjai, in: Lukács Éva – Király Miklós (szerk.): *Migráció és Európai Unió. Szociális és Családügyi Minisztérium Budapest*, 2001.
- Ujházi Lóránd: Az Apostoli Szentsek válságkezelése, avagy a soft power eredményei a keresztény közösségek védelme érdekében, in: Kaló József – Ujházi Lóránd (szerk.): *Budapest-jelentés a keresztényüldözésről, Dialóg Campus, Budapest*, 2018.
- Ujházi Lóránd: A magyar katolikus egyház szerepvállalása a migrációs válság kezelésében, *Honvédségi Szemle*, (2017/1) 140–148.